

Regionstyrelsen

Yttrande över promemorian *Tillfälligt statsbidrag för åtgärder för en effektiv hälso- och sjukvård*

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Finansdepartementet över promemorian *Tillfälligt statsbidrag för åtgärder för en effektiv hälso- och sjukvård*.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Finansdepartementet har remitterat promemorian *Tillfälligt statsbidrag för åtgärder för en effektiv hälso- och sjukvård*, till Region Stockholm för yttrande. Kammarkollegiet föreslås hantera ett ansökningsbart statsbidrag för omstrukturerings- och effektiviseringsåtgärder. Det föreslås även att en delegation ska inrättas hos Kammarkollegiet som ska bistå med analyser av en regions eller en kommuns hälso- och sjukvårdsverksamhet och föreslå åtgärder som kan öka verksamhetens effektivitet.

Region Stockholm ser med fördel på att statsstöd kommer som generella statsbidrag, för att underlätta planeringen och säkra en långsiktig finansiering.

För att minska onödig administration föreslår Region Stockholm att det nya statsbidraget för åtgärder för en effektiv hälso- och sjukvård fördelas utan ansökningsförfarande.

Bakgrund

Finansdepartementet har remitterat promemorian *Tillfälligt statsbidrag för åtgärder för en effektiv hälso- och sjukvård*, till Region Stockholm för yttrande. I promemorian lämnas förslag till en ny förordning om tillfälligt statsbidrag, i syfte att stärka effektiviteten i hälso- och sjukvården genom omstrukturerings- eller effektiviseringsåtgärder i verksamheten och dess administration.

Regioner och kommuner kan ansöka om statsbidraget, där ansökan ska innehålla en analys av hälso- och sjukvårdsverksamhetens ekonomiska förutsättningar. Ansökningen ska även innehålla en redogörelse av områden inom hälso- och sjukvården med stora utvecklingsbehov, exempelvis till följd av lägre produktivitet eller kvalitet eller för att de är särskilt sårbara för välfärdsbrottslighet. Vidare ska en ansökan innehålla en beskrivning av den eller de åtgärder som bidraget söks för samt vad som ska uppnås med respektive åtgärd och den uppskattade kostnaden för åtgärden.

I promemorian föreslås det att det ska finnas ett särskilt beslutsorgan hos Kammarkollegiet, Delegationen för en effektiv hälso- och sjukvård, som ska pröva frågor om bidrag. Delegationen ska bistå med analyser av en regions eller en kommuns hälso- och sjukvårdsverksamhet och föreslå åtgärder som kan öka verksamhetens effektivitet.

Förordningen om tillfälligt statsbidrag föreslås träda i kraft 1 januari 2025 och därefter upphöra vid utgången av 2030.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm arbetar kontinuerligt med att göra effektiviseringar, så som produktions- och kapacitetsstyrning, systemutveckling för minskad administrativ arbetstid för vårdpersonal, behovspröva administrativa tjänster och effektivisera de administrativa processerna. Region Stockholm har under de senaste åren minskat andelen inhyrd bemanning för att vården ska präglas av kontinuitet och långsiktighet. Nivån på konsultanvändningen har setts över och där det är möjligt genomförs konsultväxlingar. Inom kollektivtrafiken görs ett antal åtgärder för att begränsa kostnadsutvecklingen, såsom att justera utförd trafik och genom att teckna nya mer effektiva trafikavtal. Region Stockholm har successivt infört kategoristyrtd inköp, vilket resulterat i direkta kostnadssänkningar och kostnadsundvikande åtgärder. Detta har bland annat handlat om arbetet med vårdverksamheterna där analys av nyttjandegrad och vårdproduktion möjliggjort cirkulering och optimering av utrustning, samt att minska inköpen genom att bygga upp den egna förmågan och kompetensen.

Statsbidrag är välkomna medel för regionerna. Särskilt i tider då Region Stockholm, tillsammans med andra regioner, har haft betydande ekonomiska utmaningar under föregående och innevarande år. Snabbt uppkomna kostnadsökningar, som till exempel ökade pensionskostnader till följd av stigande räntor och inflation, är svåra för regionerna att parera.

Region Stockholm ser det som fördelaktigt att statsbidrag förmedlas som generella statsbidrag för att underlätta en långsiktig planering och finansiering och för att minska administrationen kring att hantera statsbidrag. Erfarenhetsmässigt är riktade statsbidrag som beslutas sent under året, och som även ska förbrukas under innevarande verksamhetsår, besvärliga att hantera i hälso- och sjukvårdsproduktionen och riskerar därför att inte få sin avsedda effekt eller i värsta fall inte komma till någon nytta alls.

I nuläget finns det ett flertal myndigheter som utlyser riktade statsbidrag. Alla har olika ansökningsförfaranden och olika typer av återrapporteringskrav. Det medför i sig ett administrativt åtagande att ansöka, hantera och återrapportera statsbidrag. Det är betungande för alla kommuner och regioner, men kanske särskilt svårt att hantera för de mindre. Det finns även en osäkerhet över när statsbidrag betalas ut och till vilka belopp.

Hittills har det varit lättare att hantera statsbidrag från Kammarkollegiet då dessa rekvireras utan ansökningsförfarande. Det nya tillfälliga statsbidraget som föreslås i promemorian, ska ha ett ansökningsförfarande där regionerna ska beskriva och beräkna effektiviseringsåtgärder. Med de föreslagna reglerna förefaller hanteringen ha inspirerats av Socialstyrelsens upplägg för hantering av statsbidrag, där statsbidrag aktivt ska sökas och återrapporteras. Men inte heller hos Socialstyrelsen sker hanteringen på ett enhetligt sätt, utan ofta går ansökan och återrapportering till på olika sätt för olika statsbidrag.

I promemorian beskrivs alternativet att statsbidraget kan fördelas till regionerna efter en fördelningsnyckel som kronor per invånare. Region Stockholm förespråkar istället detta tillvägagångssätt, för att effektivisera administrationen för hanteringen av statsbidraget. Föreliggande förslag kommer istället att medföra en ökad administrativ hantering, vilket går emot statsbidragets syfte att bidra till minskad administration.

För att motivera den ökade administrationen vid ett ansökningsförfarande behöver statsbidrag vara betydande beloppsmässigt, vilket Region Stockholm inte bedömer att det aktuella statsbidraget kommer att vara. Omstrukturerings- och effektiviseringsåtgärder behöver vara långsiktiga för att få full effekt i verksamheten. Region Stockholm föreslår därför att bidrag enligt förordningen ska kunna beviljas för fleråriga projekt där statens finansiering är säkrad för hela perioden.

I övrigt ser Region Stockholm positivt på det föreslagna inrättande av Delegationen för en effektiv hälso- och sjukvård, där ett syfte kommer vara att sprida goda exempel mellan regionerna. Med tanke på Delegationens syfte ser Region Stockholm att den hade kunnat inrättats inom SKR:s verksamhet. Då hade det funnits ett högre potential att kunskap som upparbetats inom effektivitetsförbättringar i hälso- och sjukvården också skulle komma att leva vidare, i jämförelse med att bygga upp en temporär enhet inom Kammarkollegiet. Informationsspridning skulle då också kunna ske inom nuvarande och redan uppbyggda nätverk mellan SKR och regionerna.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte innebära några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm. Om Region Stockholm erhåller statsbidrag för effektiviseringsåtgärder skulle det innebära ökade intäkter för regionen.

Emma Lennartsson
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

1. Sammanfattning av promemorian Tillfälligt statsbidrag för åtgärder för en effektiv hälso-och sjukvård

Beslutsexpediering

1. Finansdepartementet

Godkänd av Emma Lennartsson, 2024-09-16